

Trajne zasaditve grobov

Grobove lahko zasajamo na dva osnovna načina. Odločimo se za enostavno, a elegantno in trajno rešitev, ki ne zahteva naše stalne prisotnosti na pokopališču, ali pa menjamo zasaditev večkrat na leto s pisanim cvetjem in rastlinjem, ki ima krajšo življenjsko dobo in zahteva več zalivanja in nege nasploh.

Velika večina se odloča za pogosto zamenjavo nagrobnih zasaditev, zato ker pač mnoge rastline kmalu izgubijo lepoto ali pa tudi zato, ker preprosto radi stalno nekaj spreminjajo. Grobove obiskujejo pogosto, redno zalivajo, čistijo in skrbijo za barvitost. Največ pozornosti seveda zasaditvam namenijo pred prvim novembrom, ko mora vse delovati brezhibno in bogato, če že čez leto za to ni bilo dovolj časa.

Vedno več pa je ljudi, ki ne

morejo ali ne želijo svojih grobov stalno obiskovati, sploh pa ne želijo biti sužnji stalnega zalivanja in ni jim v veselje vedno znova nekaj zasajati. Ob obisku groba, kadarkoli že utegnejo, v resnici ali le v mislih, pa želijo 'poklepetati' s svojimi pokojniki ob urejenem grobu. Mnogi tudi želijo namesto preveč pisane groba imeti umirjeno elegantno zasaditev, ki bo zelena skozi vse leto.

Na prvi pogled se zdi za take primere najboljša trata. A to je v

Vedno zelena nizka blazina pritlikavega grenika (*Iberis sempervirens* 'Weisser Zwerg') se spomladi odene v gosto belo cvetje.

resnici zelo komplicirana rešitev, ki v poletni vročini in ob sušah zahteva veliko vode, redno in pogosto košnjo (striženje) in gnojenje, če želimo, da bo to res zelena preproga. Če se delček travne površine poškoduje, ga je zelo težko ustrezno nadomestiti. Vsaj na hitro in v vsakem letnem času to ne gre. Že res, da je možno tudi položiti že donegovano trato poljubnih dimenzij, a tako majhnih kvadratur, kot bi jih potrebovali za grobove, ne prodajajo na vsakem vogalu. Zato je takšna rešitev kar zajeten zalogaj in še vedno zahteva skozi vse leto ustrezno nego, ki ji ni kos vsakdo.

Za tiste, ki bi radi imeli le nežno zeleno površino, je vsaj na prvi pogled zelo primeren tako imenovani **mahek** (*Sagina subulata*). A ta rastlina žal ne prenaša vročine in še manj suše. Zato je primerna le za bolj hladne predele Slovenije, ob skrbnem in rednem zalivanju seveda. Na Primorskem se ne obnese dobro in kmalu njen videz ni več podoben pričakovanemu. Ob skrbnem zalivanju se izkaže kot lepa zelena preproga kvečjemu tam, kjer ni izpostavljena soncu.

K sreči pa je med trpežnimi trajnicami kar veliko takih, ki nadomeščajo trato in so neprimerno bolj enostavne za vzdrževanje. Ni jih treba

Trajnice GOLOB-KLANČIČ
V Sloveniji vzgojene sadike trpežnih trajnic.

Vitovlje 18,
5261 Šempas
05 307 88 10
trajnice@trajnice.com
www.trajnice.com

Gojimo več kot 1200 vrst in sort.

Vedno enaka blazina travno zelene homulice (*Sedum album* 'Cloroticum') ni občutljiva ne na mraz in ne na žgoče sonce in sušo.

Ostra homulica (*Sedum acre*) gotovo sodi med izjemno trpežne in oblikuje gosto, vedno zeleno 'trato', ki se enkrat poleti odene v rumeno barvo cvetja.

kositi in tudi na sušo so zelo odporne. Z njimi oblikujemo gosto zasaditev enkrat za več let na vsej razpoložljivi grobni površini. Morebiti v enem kotičku groba pustimo prostor le za občasno zasaditev trpežne cvetoče rastline namesto šopka ob posebnih priložnostih. Za prvi november morda ciklamo ali krizantemo. Pozimi morda cvetoč teloh. Zgodaj spomladi morda čebulnice, poleti tagetes ali begonice in še je nekaj tako zelo trpežnih cvetočih rastlin, ki jih ne bo treba pogosto zalivati.

Za pokrivanje tal tam, kjer pripeka žgoče sonce in ne bomo zalivali, lahko posadimo nekatere zimzeleno homulice. Čisto nizko, le kak centimeter visoko blazinico iz kroglicam podobnih vedno zelenih listkov bo naredila **drobna zelena homulica** (*Sedum album* 'Cloroticum'), pozimi in poleti enake travno zelene barve. Skoraj enake lastnosti ima še ena homulica (*Sedum album* 'Coral Carpet'), le pozimi se bo pobarvala v rjavo rdečo barvo. Tudi nekatere čisto nizke, le nekaj milimetrov visoke **materine dušice** (*Thymus*) oblikujejo goste zimzeleno blazine in dobro prenašajo vročino in sušo. Enkrat letno, poleti jih prekrije belo, rožnato ali škrlatnordeče cvetje, nekatere sorte pozimi malo spremenijo barvo, nekatere pa so tudi pozimi svetlo zelene. Kdor ima grob v senci ali polsenci, lahko tratico simulira s pritlikavo, travi podobno, **japonsko šmarnico** (*Ophiopogon japonica* 'Minor'), ki ostaja vedno visoka le nekaj centimetrov ali s še **nizjo blazinico iz kilavca ali herniarje** (*Herniaria glabra*). Tako za sončna, senčna ali polsenčna rastišča je

odlična **univerzalna pritlikava sorta grenika** (*Iberis sempervirens* 'Weisser Zwerg'), ki se spomladi prekrije s snežno belim drobnim cvetjem. Po cvetenju ostanke cvetja porežemo, blazina listja pa bo ostala čez leto in dan, leto za letom čisto nizka.

Zelo hvaležne in trpežne so zasaditve z različnimi, nekoliko višjimi trajnicami, morda visokimi 15 ali 20 cm, ki še vedno veljajo za nizke. A izbirati moramo med vedno zelenimi in predvsem dolgo živimi in trpežnimi, da bodo dale svoj maksimum ob ne preveč zahtevni negi, tako pozimi, kot poleti.

Vse zasaditve, s katerimi želimo 'simulirati trato', je seveda možno oblikovati tudi tik pred prvim novembrom, a v tem slučaju bi bila smiselna zelo gosta zasaditev, če želimo hiter učinek. Še mnogo bolje se je takšne zasaditve lotiti od zgodnje pomladi do poletja, da sadikam damo dovolj časa za polno razrast in gosto pokrivanje tal. Tako bo grob deloval stalno urejen in bo pred prvim novembrom potrebno poskrbeti samo še za šopek ali cvetočo rastlino v lončku, če želimo dodati nekaj barvitosti.

Če se odločimo oblikovati umetelne kreacije, linije ali geometrijske oblike, iz dveh ali več vrst trajnic na istem grobu, čeprav bomo uporabili dolgožive in res trpežne, bomo hitro imeli z nego več skrbi in dela, ker bo treba poskrbeti, da bo oblika zasaditve ostala taka, kot smo si jo zamislili in ne bodo rastline prerasle druga drugo. Zato so takšne zasaditve primerne le za tiste, ki hodijo na pokopališče pogosto in redno. Čeprav ne bo potrebno zalivanje in

Pritlikava japonska šmarnica (*Ophiopogon japonica* 'Minor') je že na pogled podobna travi. Ostane pa vedno enako visoka in ne potrebuje košnje.

bodo rastline živele dolgo, bo morda potrebno vsaj prirezovanje in oblikovanje.

Enostavna, elegantna in umirjena zasaditev z eno in edino blazinasto trajnico ne bo dala kičaste pisanosti. A tudi ne bo nevarnosti, da bi vsaj občasno, kadar ne moremo na pokopališče, grob deloval neurejen in zanemarjen.

Goste blazine trpežnih trajnic, s katerimi simuliramo trato, potrebujejo zelo malo nege. Kmalu po sajenju, dokler se rastline še niso prav zgoštile, bo morda v praznih prostorčkih med posameznimi sadikami vzklil kakšen plevel, čigar seme bo morda veter prinesel od bogvekod. Tega bo ob priliki že potrebno populiti. Ko bo blazina gosta, skoraj ne bo več prostora za plevel.

Če pa se bo kakšen le pojavil, ga bomo preprosto 'izvrtali' z zašiljenim nožičkom ali podobnim orodjem, kadar bo pač potreba in prilika. Če bi se blazine morda začele razraščati čez robove prostora, ki jim je bil namenjen, bo treba enkrat ali dvakrat na leto morda odvečno rastje enostavno prikrajšati, oziroma porézati. To pa bo tudi skoraj vsa nega, ki jo takšna zasaditev potrebuje.

JOŽICA GOLOB-KLANČIČ

univ. dipl. inž. hortikulture
in krajinske arhitekture

fotografije:

MOJCA REHAR KLANČIČ

univ. dipl. inž. agronomije

www.trajnice.com

Čisto nizka materina dušica (*Thymus serpyllum* 'Magic Carpet') oblikuje le nekaj milimetrov visoko zimzeleno blazinico, ki se za nekaj časa poleti prekrije z drobnim cvetjem.

Sedum, nizka blazinasta homulica (*Sedum album* 'Coral Carpet') pozimi v mrazu postane bakreno rdeč. Ko se otopli pa pozeleni.